

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 14. De rebus quæ emi & vendi emptionis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

CAPVT XIII.

De natura & diuisione emptionis.

SVMMARIVM.

- 247 Definitio emptionis cum declaratione.
- 248 De eo quod emptio dicitur perfici consensu.
- 249 De eo quod dicitur fieri de re, pro pretio.
- 250 Diuisiones emptionis ex parte rerum quae emuntur, & ex parte modificationum, cum quibus perficitur.
- 251 Alia ex parte modi quo fit, & ex parte finis in quem fit, & ex parte pretij.

Ac definitione explicatur natura emptionis. Contractus bonae fidei, vltro citroque obligatorius, qui perficitur consensu de re, pro pretio. Prima pars, *contractus*, indicat genus sub quo emptio tanquam species continetur. Secunda, *bonae fidei*, illam separat à contractibus stricti iuris, & indicat eam talem esse, in qua iudex debeat iudicare ex aequo, & bono, quantum ad id quod restituendum est, aut compensandum non autem ex rigore legis iurive scripti. Tertia pars, *vltro citroque obligatorius*, illam separat à contractibus non mutuis, vt à donatione & ceteris, quorum meminimus in tract. 1. cap. 3. num. 22. indicatq; emptorem obligari ad pretium soluendum, & venditorem ad rem tradendam: tamq; in huius, quam in illius bonum, istiusmodi contractum in iuri.

Quarta pars, *qui consensu perficitur*, separat emptionem à contractibus vestitis, qui vt firmi sint, requirunt cum consensu exhibitionem rei, aut verba, aut scripturam, prout expositum est in tract. 1. cap. 6. num. 72. Ea enim, vt ibidem quoque annotauimus, est contractus nudus, cuius obligatio contrahitur solo partium consensu, etiam si verba & scriptura non interueniant, nec res aliqua data sit, id est, nec pretium solutum, nec merx tradita: sed exhibita est sola fides de illo soluendo, aut hac tradenda. Quod aduerte non esse ita accipiendum, quin ad emptionem verba, vel loco eorum nutus, aut alia signa requirantur, quibus manifestetur consensus. Cum enim similes homines, consensus mutuos non possumus eade rare, nisi exterius exhibito aliquo signo; proindeque in contractu, qui mutuo partium consensu perficitur, verba, aut alia signa eis aequipollentia, sunt omnino necessaria. Sensus est igitur emptionem cum sit iuris gentium, ex lege 1. §. finali, de contrahenda emptione, & venditione, ex se non requirere verborum solennitatem, vel scripturam certam ac praescriptam formam, quae iure tantum ciuili introducta est.

Emptionem vero, iuris gentium esse patet satis ex eo, quod initio ante citatae legis habetur de illius origine: nimirum eam in locum permutationis rerum ad vitæ sustentationem necessariarum, successisse hac ratione. Cum magna sit rerum inaequalitas, ac saepe vnus non egeat rebus, quas alter vellet cum suis permutare, vt commutationes ad humanam societatem, & vitæ sustentationem necessariae facilius fierent; instituta est pecunia, quae rerum omnium esset quasi mensura, & cum ea introductus emptionis, & venditionis contractus, quo res darentur pro pecuniis, vicem gerentibus rerum aliarum, quae in commutationem dandae essent.

Porro ex eo, quod nudo consensu perficiatur emptio, sequitur illud quod habetur ex cit. §. fin. vt inter absentes, per literas, aut internuncium ea celebrari possit. Aduerte vero, id ipsum non ob stare quominus cuique contrahentium integrum sit à contractu recedere, quantumcumque mutuas circa rem, & pretium interuenierit ipsorum consensus, si eorundem intentio fuerit, vt non nisi scriptura simul interueniente, perfectus esset contractus. Quam intentionem tunc adfuisse existimare debemus, cum inter contrahendum vtique contrahentium, aut alter, verbis aut aliis sufficientibus signis expressit, vt scriptura fiat: maxime id addat vt contractus aliter vim non habeat. Dico, inter contrahendum: quia si post celebratam communem consensu emptionem, vnus petat ab alio scripturam ea de re fieri, contractus non desinet esse perfectus, cum sic non petatur, vt contra contractus perficiatur, sed vt ei maior firmitas, & plenior probatio ad-

hibeatur. Pro quibus facit textus in principio tituli De emptione & venditione, Instit. & in lege Contractus, ff. De fide instrumentorum. Videri potest differens de his Molina in citato tract. 2. disput. 337.

Quinta pars, *de re*, additur: quia ex lege Nec emptio, & ex lege Esti consensu, ff. de contrahenda emptione; siue re venditio non subsistit. Nam omnis emptio est alienius rei, quae ab vno emitur, & ab altero venditur. Vltima pars, *pro pretio*, separat emptionem à locatione, in qua interuenit stipendium, siue merces, siue pensio, non autem pretium: licet aliquando merces soleat dici pretium, sed improprie. Item à permutatione, in qua vna res cum alia permutatur absque interueniente pretij. Fit autem venditio, non modo cum pretium, & quantitas eius determinate exprimitur, sed etiam cum dicitur confuse, verbi gratia, *vendo pro pretio* quod Petrus iustum esse arbitrat, aut pro pretio quo tu rem talem emisti: vel pro pecunia quam habes in tuo marsupio, vel pro pretio quo communiter talis res venditur in foro. Immo si dicatur, *emo pro iusto pretio*, seu prout iudicatum fuerit rem valere. Ad quod facit lex Si fundus, §. fin. ff. De pignoribus.

Variae diuisiones emptionis.

Multifariam autem diuidi potest emptio. Primo quidem ex parte rerum quae emuntur: quod quaedam sit rei immobilis, vt agri, vel domus; quaedam sit rei mobilis, vt armorum, librorum, vestium, quaedam rei se mouentis, vt mancipij, vel animalis quaedam reum incorporalium, vt iurium, actionum, debitorum, seruitum rusticarum, vel vrbianarum, pensionum.

Secundo vero diuidi potest ex parte modificationum cum quibus ea perficitur, quod quaedam perficiatur contrahendo pure, vt quando neque dies, neque conditio, aut pactum ei adicitur; sed ipsa simpliciter fit. Quaedam autem contrahendo sub conditione, vt quando aliquis dubius, & incertus euentus ei adicitur. Exemplum est si dicam; *vendo tibi fundum meum si contigerit me Senatorem creari*. Quaedam demum perficitur cum pacto additionis in diem, aut legis commissoriae, aut retrouendendi, aut soluendi certam pensionem quotannis, si non solvatur pretium. De quibus pactis dicitur in sequenti cap. 17.

Diuidi tertio potest ex parte modi quo fit: quod quaedam palam fiat, vt cum aliquid venditur sub hasta in foro, vel in alio loco publico, vel voce praconis, quaedam vero non fiat palam. Item quaedam fiat mercibus minutim venditis, & quaedam in cumulo, seu copia venditis, vt cum venditur aceruus tritici.

Quarto diuidi potest ex fine, quod quaedam fiat ob questum, & lucrum, & quaedam ob alium finem. Item quaedam fiat, vt res quae emitur, immutata prorsus, eadem iterum vendatur; qua ratione venditio dici solet negotiatio, estq; mercatorum propria; quaedam vero fiat, vt res quae emitur, mutata per artificium, & laborem, ac industriam, iterum vendatur: quae emptio vsitata est artificibus, opificibus, ac etiam agricolis.

Postremo diuidi potest ex parte pretij, quod quaedam fiat credita pecunia, hoc est, fide data, & accepta de soluendo in posterum pretio: quaedam vero fiat praesenti, seu numerata pecunia; & demum quaedam anticipata solutione, id est, soluta quidem pecunia, sed fide tantummodo data, atque accepta, de mercibus postea tradendis.

CAP. XIV.

De rebus quae emi & vendi possunt.

SVMMARIVM.

- 252 Vendi non possunt res spirituales, nec corporales Deo dicatae.
- 253 Nec publicis vsibus dicatae, nec litigiosae: & quando venena.
- 254 Quatenus valida censeri possit venditio rei aliena.
- 255 Quatenus emptio rei propriae.
- 256 Explicatio dubij, an homo vendi possit.
- 257 Quatenus officia publica vendi possint in Republica.
- 258 Quando talis venditio sit peccatum, & de translatione praedictorum officiorum ab vno in alium.

MVLTA

MULTA de his ex iure civili habet Lud. Molina de iust. & iure, tract. 2. disput. 340. Quæ ad nostrum institutum sufficient, perstringemus, ac prius certa, postquam dubia proponemus.

252.

Certum igitur est primo, res spirituales vendi non posse. Nam eas natura à nostro commercio exemit: atque ut dicitur in lege Si in emptione, §. Omnium rerum, ff. De contrahenda emptione; rerum quas vel natura, vel gentium ius, vel mores ciuitatis à commercio exemerunt, nulla venditio est.

Certum est secundo, vendi non posse res sacras, & religiosas. Quæ de re late in tractatu de synonia quem instituumus in præced. lib. 23. à cap. 11. Hic tatum monendum est primo, id ipsum per ciuiles etiam leges prohibitum esse; lege Sancimus, 1. C. De sacrosanctis Ecclesiis, & lege Sed Celsus, ff. De contrahenda emptione.

Secundo, idem pati exceptionem in hoc, quod tales res (vt vestes sacerdotales; corporalia, mappæ, cortinæ, & vela altarium) si ita disticta fuerint, vel consumptæ vetustate, vt non retineant formam, seu figuram ad sacrum usum in eis requisitam, vendi possunt; vt & templi diruti tigna, trabes, lapides, &c. Vendendæ, inquam, non ad vsus profanos, sed ad pios, alioqui comburendæ, & cineres in Ecclesia reponendi, iuxta cap. Ligna, & seq. De consec. dist. 1. Quod bene in particulari declaratum, videndum est apud Sylu. in verbo Benedictio, quæst. 7. in cuius sine monet, Ecclesiastica vasa (maxime autem calices) integra vendi non posse, nisi alteri Ecclesie, vel loco Religioso.

253.

Certum est tertio, res publicis vsibus destinatas vendi non posse, vt forum publicum: quia tales non habentur in pecunia populi, sed in publico vsu; vt dicitur in cit. lege Sed Celsus.

Certum est quarto, venena, & alia quæ nullo modo per adiectionem, vel mixturem alterius rei, vsui humano feruiunt, vendi non posse. Cuius rei ratio hæc redditur in lege Quod sæpe, §. Veneni, ff. De contrahenda emptione: quod nec societas, nec mandatum flagitiosæ rei vires vllas habeat. Secus est vero de iis quæ mixta alijs materijs, adeo naturâ nocendi deponunt, vt ex illis antidota, seu medicamenta quædam salubria conficiantur: talia enim, vt in eadem lege statuitur, vendi possunt.

Certum est quinto, res litigiosas, hoc est, de quarum dominio causa mouetur inter possessorem & petiorem, vendi non posse. Id enim satis constat ex Codicis titulo toto de litigiosis. Adde, nec rem pupilli, sine tutoris, rem minoris, sine curatoris, rem in feudum, aut in emphyteusim acceptam, sine domini directi autoritate, & consensu vendi posse. Nec item Ecclesie bona vendi posse à Prælati absque autoritate Papæ, exceptis quibusdam casibus, de quibus agetur cum de Ecclesiasticis beneficiis in sequenti lib. 30.

Dubiorum explicatio.

254.

DUBITATUR AVTEM primo; An res aliena vendi possit valide? Ad quod responderetur tribus propositionibus. Prima est, talem venditionem non esse validam in præiudicium domini rei venditæ; adeo vt is semper habeat ius hanc repetendi, sibiq; vendicandi, siue inter scientes, siue inter ignorantes contigerit, celebratum esse ipsum venditionis contractum: nisi forte interuenerit legitima præscriptio. Et ratio est, quia cum nemo det quod non habet, venditor rei alienæ, dominium quod non habet, transferre non potest in emptorem.

Secunda propositio, sumpta ex lege, Si in emptione, §. Item si emptor, ff. De contrahenda emptione, est, emptionem rei alienæ ad hoc validam esse, vt si casiat emptore talem rei conditionem ignorante, ipse, quia est in bona fide, possit rem eandem capere, ac præscriptam legitimo temporis lapsu, sibi retinere: possit quoque, quia deceptus est, iure repetere pretium datum, & quidquid sua interest. Id quod locum habet, siue pariter venditor eandem alieni conditionem ignoret, siue sciat illam. Istud que est, quod venditor de euictione teneri dicitur, seu, quod idem est, emptorem à quo res autoritate Iudicis ablata est, & vero domino restituta, seruare indemnem, restituendo ei pretium: & præterea quidquid aliud

inde accepit damni; exceptis tribus casibus qui habentur in cap. finali, De emptione & venditione. Primus est, si emptor ipse in iudicio conuentus, venditorem ad legem defendendam non vocauerit. Secundus, si vocauit quidem, sed in iudicio contumax fuit, ita vt magis ob contumaciam suam victus videatur, quam eo quod malam causam habuerit. Tertius, si per iniuriam Iudicis ipse causa cecidit. De his Sylu. in verbo Emptio, quæst. 25. alios addens eis, sed pertinentes ad forum externum.

Tertia propositio, sumpta quoque ex memorato paragrapho, est, si emptor sciat rem esse alienam, tunc emptionem non valere, hoc est, emptori ipsi non dari actionem qua repetat quod sua interest: quia sibi debet imputare quod pretium soluerit, cum sciens & volens id fecerit. Quamquam in foro conscientie, si contractum rescindat tamquam illegitimum, habet ius repetendi pretium à venditore: quod si nequeat recuperare, tenebitur nihilominus rem emptam vero domino restituere: ac debet sibi damnum imputare.

DUBITATUR secundo, an emptio rei propriæ valeat? Ad quod responderetur ex lege Sui rei, & lege Si in emptione, §. Rei sui, ff. De contrahenda emptione; non valere, siue emptor sciat, siue ignoret rem suam esse. Vnde cum ex tali contractu nulla obligatio nascatur, emptorem ipsum habere ius repetendi pretium quod soluit; si que emit data fide de pretio soluendo, non obligari ad illud soluendum, si que habere retinendi rem suam. Aduerte tamen emptionem valere, si quis emat rem suam, quam forte timeri desitutam esse suam, ex l. Existimo, ff. eod. tit. vt si quis donatione rem acquirat ea conditione, vt si Titius redeat ex Vngaria, eam illi reddat: potest enim eam emere, emptioq; ad hoc est valida, vt etiam si Titius ex Vngaria redeat, non teneatur eam illi restituere. Aduerte etiam ex duabus legib. præcitatis; quod si quis in rem eam aliquid habeat, vt vsum, vel vsum fructum vel possessionem, vel pignus, vel hypothecam, posse me illud emere: quia non est, rem meam emere, sed prædictum ius, seu seruitutem, vel onus sub quo res mea est alteri obligata.

DUBITATUR tertio, an homo vendi possit? De qua re, vt minime apud nos vsitata, pauca tantum breuiter notabimus. Primum est, iure gentium introductam fuisse quandam quorundam hominum, vt bello captorum, & ex eis procuratorum, seruitutem ratione cuius vendi possent. De quo videri possunt Summularij, vt Angelus, Sylu. Tabiena, in verbo Seruitus, & Sotus lib. 4. De iustit. & iure, quæst. 2. art. 2. & nouissime Ferdinand. Rebellus, De obligationib. iustitiæ, part. 1. lib. 1. quæst. 9. & quatuor sequent.

Secundum est; hominem liberum vendi quidem non posse, ex l. Sed Celsus, ff. De contrahenda emptione: patrem tamen extrema fame oppressum, posse vendere filium; ex lege 2. Cod. De patribus qui filios suos distraxerunt. De quo videri potest Couar. lib. 3. variar. resol. cap. 14. n. 4. Quæ venditio consentanea est iure naturali, quod dicitur patris & matris vitam esse præferendam libertati filij, qui illis debitor est ortus & vitæ. Vnde inquit loco cit. Couar. non existimantur peccasse contra paternam charitatem illi, qui lib. 2. Eisdem cap. 5. dixerunt: Filij nostri, & filia nostra multæ sunt nimis, accipiamus pro pretio eorum frumentum, & comedamus, & viuamus. Verumtamen vsu reprobata est apud Christianos (inquit Sotus loco citato, conclus. 2.) huiusmodi venditio; neque immerito, quia patri, & matri fame, aut alia necessitate oppressis facile subueniri potest alijs remedijs; inter quæ illud deesse non potest, vt filiorum operæ locentur anticipata mercede, quantum ea necessitas exegerit.

Tertium est, Christianum captum à Brasiliensibus, à quibus in aliquo loco occidendus est, posse vendere se ipsum alicui, qui velit pecuniis suis eum redimere.

Quartum est hominem liberum posse vendere se ipsum pro alio redimendo. Hoc patet per exemplum D. Pauli Episcopi Nolani, qui se ipsum vendidit pro filio vidua.

Quintum est, licitum esse homini vendere se ad soluendam pecuniam quam debet. Namq; id in veteri Testamento vsitatum fuisse patet per illud Leuit. 25. Si paupertate compulsus venderit se tibi frater tuus, &c. Ratioq; contri-

mat,

mat, quia quisque iure naturali habet suę libertatis dominiũ. Inter Christianos tamen hoc non est in usu, ideoque non est nobis in eo morandum diutius.

DVBIVM ATVR quarto, an officia publica secularia vera possint in Republica? De qua re agunt D. Thom. opusc. 21. C. iet. in verbo Officiorum secularium venalitas, Tabien. verbo Dominus, quęst. 11. Armilla verbo Officium. Sot. lib. 3. De iust. & iure, q. 6. art. 4. in solutione secundi argumenti, Navar. in Enchir. cap. 25. num. 7. Pro explicatione autem, docent primo, talia officia ex natura rei vendi posse. Quod probatur ex eo, quod ipsi sint vendentium; puta, Regis aut Reipub. liberę, aut Principis non agnoscentis superiorem in temporalibus; atq; sint res humanę fructuosę, ac magnę dignitates pretio æstimabiles, quas ij ipsi quorum sunt, non tenentur gratis dare. Accedit quod huiusmodi officia vendi videmus tam in Romana curia, quam in aliis Regũ & Principum curiis; quod non est damnandum facile; cum consequenter damnentur, tum Papa, tum Principes, quod sine aperta ratione non decet.

Docent secundo, magis præstare, vt talia officia gratis in Reipubl. dentur, quam vt vendantur. Ratio est, quia quantumvis tales venditiones possint esse licitę, si fiant iusto, honesto, & moderato pretio, & hominibus idoneis ad fungendum talibus officiis, eisq; taxetur certum, ac determinatum stipendium, quod accepturi sint propter exercitium eorundem officiorum: tamen plerumq; contingit illas ita fieri, vt multa incommoda facile sequantur. Nam qui pecuniis abundantant, emunt potius quam ceteri; & tales vt plurimum sunt minus idonei. Item qui maius pretium offert, obtinet: ita vt in illis ipsis officiis conferendis nõ habeatur ratio dignitatis, & meritorum, sed pretij: Item, qui emunt, vt pretium quod dederint, recuperent, & adhuc aliquid amplius lucrentur, inducuntur facile ad multa perperam agenda; & ad constitutos inferiores ministros, non habita ratione, an sint idonei, dummodo habeant, quorum opera vtantur ad plus pecunię congerendum. Et quamvis non sequantur necessario ex tali venditione eiusmodi abusus, tamen, vt Caiet. & Armilla locis citatis bene notant, cum actiones humanę in dicandę sint secundum illud quod in pluribus inuenitur, optandum est, vt huiusmodi venalitates à Reipubl. eliminentur, tanquã fontes in ea perniciosissimos abusus.

Docent tertio, peculiariter Nauarrus, mortaliter Regem peccare, qui officia sui regni tam care, & talibus personis vendit, vt probabiliter credat, aut credere debeat, eas illis male vsuras; vt oppressuras esse subditos. Ratio aperta est, quia subditorum damnis dat occasionem, quam ex officio propulsare tenetur; vnde obligatur illa rescire, eo qui infert, non restituente. Addit idem Nauarrus, talia officia vendendo peccare mortaliter Principes qui superiores agnoscunt in temporalibus; quia scilicet vsurpant sibi ius alienum, Principis inquam sui. Reipubl. vero non liberę, Duces, Marchiones, & ceteri domini qui Imperatorem, aut alium superiorem agnoscunt supra se in temporalibus, habent tantummodo ius nominandi, præsentandi, vel eligendi idoneos ad officia. Principis autem sui est, eadem conferre, nisi quod nonnunquam ab illo facultatem habent expressam, vel tacitam, generalem, vel specialem, ea conferendi, ac etiam vendendi.

CAPVT XV.

De iis qui emere aut vendere possunt.

SVMMARIVM.

- 259 Laici per Principis prohibitionem, ne vendant non solventibus sibi gabellas, non impediuntur vendere Clerico.
- 260 Regulariter qui prohibetur vendere per se, nequit vendere per alium.
- 261 Is cuius autoritate perscitur venditio, prohibetur emere.
- 262 Explicatio dubij, an licitum sit emere ab eo qui scitur statim consumpturus pretium.
- 263 Quatenus peccet qui alicui vendit aliquid, quod est abusus, sed id nescit.
- 264 Quid sit ea quod sciat, aut probabiliter præsumat, an aliquam excusationem habeat à peccato.

265 Si quis probabiliter credatur re empta abusus in Reipubl. aut proximi perniciem, vendens ei non excusatur à peccato.

266 Quatenus Rex possit vendere bona suę regię dignitatis.

267 Quatenus possit, aut non possit v. usufructuarius v. vendere suum vsufructum.

268 Quanto maritus dotalem fundam vxoris possit, aut non possit vendere.

HVC pertinent aliquę dubia; quibus satisfacere oportet.

PRIMUM EST. An cum à Principe facta est prohibitio de non vendendo aliis, quam suis subditis solventibus sibi gabellas, aut subeuntibus alia Reipub. onera, laicus possit vendere sua Clericis & Religiosis personis, quę à talibus oneribus sunt exemptę? Respondendum est autem, posse cum eadem personę possint à tali emere; non enim obstat ea prohibitio, quę cum lex sit ciuilibus, non obligat tales personas: dato quod passim Doctores tradunt, leges ciuiles non esse extendendas ad personas Ecclesiasticas, eo quod includerent aliqui illicitum, puta violationem libertatis Ecclesiasticę.

SECUNDVM DVBIVM EST. An prohibitus vendere, & emere per se, possit id facere per interpositam personam propinquorum, vel amicorum? Ad quod respondendum est, non posse, quia eo ipso censeretur fraudem committere contra legem prohibentem: nisi forte talis prohibitio esset facta ob aliquam personę indecentiam; quę non interueniat vendendo, & emendo per interpositam personam; vt cum Clericus cui prohibita est negotiatio, de qua in sequent. cap. 9. per alium emit materiam, vt Lanam, ex qua faciat pannum vendendum per illum, vel emat animalia minora alenda in suo prædio, quam cum creuerint, maiore pretio vendat, quam empta sint. Quę doctrina est Medinę in Cod. De rebus restit. quęst. 30. §. secundo modo, vers. Hac tamen. Cui fauet quod in Clement. 1. De vita, & honest. Clericor. prohibetur, ne Clerici officium tabernarij, aut macellarij personaliter exercent. Non enim absque causa dicitur personaliter. Quanquam res est se satis periculosa, & quę mali speciem quandam habet in homine, cuius fors, & pars hereditatis est Deus.

TERTIVM DVBIVM EST. An executor testamenti licite possit emere rem defuncti vendendam in executione, & tutor rem pupilli, & curator rem minoris? Ad quod respondendum videtur: quoad forum quidem externum emere non posse, iuxta textum expressum in lege Non licet, & in lege Si in emptione, §. Tutor, ff. de cõtrahenda emptio. ne. Ratioq; est, quod fraus in eare præsumatur, eo quod talis venditio debeat per ipsos fieri; vt patet de executore testamenti. Et probatur de aliis, quia pupilli, & minores nequeunt per se, sed tantum autoritate, atque consensu, illi quidem Tutoris; hi vero curatoris vendere sua. Pro quo faciunt antedicta in cap. 9. sectione prima. Quoad forum autem conscientię, nihil prohibere, quominus illi possint licite emere, si iustum pretium soluant, & ab omni fraude, & mala fide abstineant; imo quoad forum etiam externum poterunt, si bona fide, palamque emant, ex lege Cum in se, Cod. De cõtrahenda emptio. In quo foro bona fide emere censentur, cum emerint iusto pretio, & vtilitas, vel necessitas vendentis postulauerit, vt ipsi emant. Palam vero emere iudicabuntur, cum venditio facta fuerit sub hasta, voce publica præconis.

QUARTVM DVBIVM EST. An possim licite emere ab eo quem scio pretium statim consumpturum? Ad quod congruenter legi Si quis cum sciret, ff. Pro emptore, respondetur, id quidem per se licitum esse, quia non impedit quominus alter censeatur rem suam vere vendere; ex circumstantia tamen id esse illicitum, nempe si venditor per legem, aut iudicem prohibitus sit videri; vt furiosus, aut prodigus: quibus legitima etiam aetate impleta, solent curatores tribui, ex lege 1. Cod. De curatore furiosi, & prodigi. Item, si sciam ipsum esse consumpturum pretium in perniciem alterius, vel in detrimentum proprię animę: quo casu in conscientia non possum emere; quia pro viribus vitare debeo damnũ proximi, & illius salutem curare. Quod si

certum